

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

Fakulta humanitních studií

Institut mezioborových studií Brno

**Význam modelových situací
pro formování profesních dovedností
policistů České republiky**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:

Dr. Jan Šnitr

Vypracovala:

Markéta Cardová

Brno 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Význam modelových situací pro formování profesních dovedností policistů České republiky“ zpracovala samostatně a použila jen literaturu uvedenou v seznamu.

Brno 06.05.2007

.....

Markéta Cardová

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu Dr. Janu Šnitrovi za trpělivou a užitečnou pomoc, kterou mi poskytl při psaní této práce.

Markéta Cardová

Obsah:

I.	část - Úvod.....	4
	Cíl práce.....	8
II.	část – Vzdělávání policistů.....	9
	II.1 – Učení.....	9
	II.2 – Profesionální dovednosti policistů.....	10
	II.3 – Etika a právní vědomí policistů.....	14
	II.4 – Další znalosti nutné pro výkon služby.....	16
	II.5 – Metody používané při výuce policistů.....	17
III.	část – Modelové situace.....	19
	III.1 – Charakteristika modelových situací.....	19
	III.2 – Modelování – hraní rolí.....	20
	III.3 – Možnosti modelové situace.....	22
	III.4 – Požadavky na modelovou situaci.....	24
	III.5 – Požadavky na chování policisty.....	25
	III.6 – Pravidla a pilíře modelových situací.....	26
	III.7 – Zpětná vazba.....	27
	III.8 – Videozáznam, čas.....	31
IV.	část – Ukázky modelových situací.....	32
	IV.1 – Situace s převahou sociálně psychologického pilíře.....	32
	IV.2 – Situace: praktické integrované zaměstnání.....	36
	IV.3 – Nejčastější chyby studentů.....	41
	IV.4 – Modelové situace z pohledu herečky.....	43

V. část – Závěr.....	44
Resumé.....	46
Anotace.....	47
Klíčová slova.....	47
Seznam literatury.....	48
Seznam příloh.....	49
Příloha č.1.....	50

I. část - Úvod

Policie a především profese policisty se v naší zemi v posledních letech velmi zviditelnila. Stala se však také velmi žádanou mezi mladými lidmi. Člověk na své cestě životem potkává stále větší počet lidí a policista, jehož prací nebo spíše posláním je služba občanovi, je na tom naprosto stejně. Policista se setkává nejen s člověkem - občanem, ale především s delikventy. S pachateli trestných činů, s jejich oběťmi. S účastníky dopravních nehod. S věčnými stěžovateli. S cizinci, s cizinci nelegálně pobývajících na území ČR. S oběťmi životních tragédií, přírodních katastrof atd. Policista musí v rámci služebních povinností také dohlížet na dodržování zákonů občany, chránit majetek a zdraví občanů a přitom musí především zvládat sám sebe, být profesionální.

To vše se odráží ve styku policistů s veřejností. Tedy ve společenském styku a vzájemných vztazích policisty s občany z nejrůznějších sociálních a národnostních skupin, různého společenského postavení, s mnohdy velmi rozdílnou úrovní sociálních kompetencí. Dnešní doba a především společnost si žádá „nového“ policistu, vzdělaného policistu, který se vyzná v problematice práva, psychologie, administrativy, komunikace mezi lidmi, výpočetní techniky atd. Nový policista, policista dnešní doby musí v krátkém časovém úseku zvládnout velké množství nového učiva a přitom si udržet zdravý životní styl, dobrou fyzickou kondici, správný morální profil. A především si uvědomit, že neustálé celoživotní vzdělávání se pro něj v budoucnu stane samozřejmou nutností.

Filosofií policejního vzdělávání je, že policejní práce musí být službou občanovi. Nová image policisty – policista musí být nejen vysoce profesionální, kvalifikovaný, motivovaný, ale i disponující vysokým etickým standardem. Vzdělávání policistů musí být založeno na kompetenčním přístupu. Osobní odpovědnost každého jednotlivce za odbornou připravenost k výkonu služby (vlastní bezpečnost, znalost situace, otypování,

odhad občana, účelnost, racionálnost v chování, tradice, profesionální přístup, zvládání sebe sama, dodržování zákonných norem, profesní etiky).

Ve větší míře se o práci u policie zajímají mladí lidé, kteří však vidí v této práci pouze technickou složku. Policista má zbraň, musí umět dobře střílet, mít dobrou fyzickou kondici. To je však pouze jedna část toho, co policista musí umět a zvládnout. Příprava na policejní práci je náročná nejen po fyzické stránce, ale především po stránce psychické. To si mladí lidé hlásící se k policii často neuvědomují. Nahlédnutím do policejní práce, přípravou na toto náročné povolání si ověřují své schopnosti a chuť tuto náročnou přípravu zvládnout.

Budoucí policista, student, který prochází základní odbornou přípravou pro policisty, než bude schopen nastoupit do přímého výkonu, musí zvládnout během jednoho roku celou řadu předmětů. V tomto čase se musí připravit na velmi závažné, zátěžové situace, které mu přinesou život. Situace, v kterých mu mnohdy půjde o život a i o tom je povolání policisty.

Studenti, kteří absolvovali základní odbornou přípravu na Střední policejní škole MV v Brně se zde seznámili s výukou pomocí modelových situací. To je metoda založená na zážitku, na prožitku. Metoda modelové situace.

Cíl práce

Cílem mé bakalářské práce je umožnit pohled do výukového procesu mladých policistů, kteří se připravují na své budoucí povolání nejen klasickým „učením“, ale také netradičně díky vlastnímu prožitku, to znamená pomocí modelových situací. Chtěla bych ukázat, že toto vzdělávání má význam při formování profesních dovedností policistů, vede k lepšímu sebepoznávání, sebekontrolě, ke zlepšení komunikačních dovedností, k lepšímu navazování sociálních vztahů.

Smyslem sociální pedagogiky je uvést jedince nebo skupinu do normálního stavu, který odpovídá dané platné normě. Každodenní prací policistů je vytváření sociálních vztahů, i vytváření vztahů se sociálně nepřizpůsobivými jedinci. Pro budoucí policisty je proto nesmírně důležité mít možnost vyzkoušet si toto „navazování“ nanečisto. Bez závažných následků jestliže v této svojí úloze selžou. Což metoda vzdělávání modelovými situacemi umožňuje. Vzdělávání policistů je tedy přínosem pro sociální pedagogiku. Je nedílnou součástí sociální pedagogiky.

Pracuji na SPŠ, na oddělení psychologie a policejní deontologie jako posilující lektorka, herečka–figurantka, která se částečně podílí na výuce policistů. Ve své práci jsem čerpala nejen z odborné literatury, ale především ze svých „zážitků“ při modelových situacích.

II. část - Vzdělávání policistů

II.1 - Učení

Úspěšný proces celoživotního **učení** se rozpozná jako trvalá změna chování, která je výsledkem učení, praxe nebo zkušeností. V průběhu učení se trvale mění postoje, dovednosti a znalosti. Člověk se vyvíjí a učí celý život. Člověk také ví, že každé učení není tak nepříjemné, jak by se na první pohled zdálo.

Má-li se dospělý člověk učit aktivně, musí se podílet na rozhodování o náplni a účelu učení, je podstatné a přínosné zapojit „studenta“ a jeho zkušeností do učebního procesu (diskuse, napodobování, hra rolí, tvorba týmů a jejich řízení, aktivní zapojení zkušeností). Dospělí se ochotně učí pouze věci potřebné pro vlastní praxi, jsou motivováni k okamžitému užití toho, co se učí a na základě toho jsou ochotni zapojit se.

Učení je poznání něčeho, co předtím člověk neznal. Je to získání schopností dělat něco, čeho před tím člověk nebyl schopen. Propojením známých dovedností a znalostí vytvořit schopnost použít nebo aplikovat novou kombinaci dovedností, znalostí, pojetí nebo chování. Učení je být schopen chápat a nebo aplikovat to, co člověk zná, ať už jde o znalosti, schopnosti nebo chování. **Učení ovlivňuje člověka v těchto oblastech:**

- znalosti (myšlenky, pojmy, fakty, modely, teorie, techniky, nástroje)
- schopnost (čelit problémům, nacházet řešení a realizovat je)
- postoje (prvky sebevědomí nebo reakce a přístup k realitě)

Proces učení ovlivňuje **motivace** (způsobuje ochotu účastníků učit se), praktický výcvik (učební děj vytváří co nejvíce příležitostí k procvičení dovedností a jejich praktickému zkoušení), zpětná vazba a posilování, vstupní úroveň znalostí a zkušeností, které si každý člověk přináší, soustavné posilování sebedůvěry (chválení dobrých úspěchů).

Soustavné zažívání **neúspěchu** formou neustálých slovních výtek vede k postupnému upadání výkonnosti a narůstání negace vůbec. Nedostatek posilování a podpory je jednou z hlavních příčin selhání snahy zlepšit slabou výkonnost.

Každý člověk je individualita. Každého zajímá něco jiného. Ovšem pokud si vyberou povolání policisty, měli by mít, jak se předpokládá, alespoň nějaké společné zájmy. Možná jde člověk k policii proto, že chce udělat v naší zemi pořádek. Nebo jen bránit pořádek, řád, zákon, právo. Je jisté, že pokud si vyberou toto povolání, mají určité nějaký společný zájem. Najednou patří do určité společenské skupiny a společnost na nás nějakým způsobem nahlíží. Někteří možná se závistí, někteří snad s úctou.

II.2 – Profesní dovednosti policisty

Základní odborná příprava je studiem určeným pro policisty nově přijaté do služebního poměru příslušníka Policie České republiky, kteří splnili podmínku dosažení úplného středního vzdělání nebo úplného středního odborného vzdělání. Realizuje se formou denního studia. Poskytuje policistům zaměřený vzdělání v oboru bezpečnostně právní činnosti formou odborného vzdělávání ve středních policejních školách MV, na základní odbornou přípravu navazuje odborná praxe ve školních policejních střediscích Policie ČR. Výuka ve středních policejních školách MV se realizuje předmětově s integrací vyučovaného obsahu podle sledovaných cílů vzdělávání do bloků.

Disciplíny, které pro odlišnost výukového obsahu či odlišnost svého charakteru není možno plně integrovat do bloků, se vyučují průběžně. Způsob a podmínky ukončování vzdělávání a hodnocení policistů v základní odborné přípravě a doklad o absolvování vzdělávacího programu jsou stanoveny příslušnými interními normami.

Vzdělávání a výcvik v základní odborné přípravě jsou nastaveny tak, aby si

absolventi vytvořili odborné kompetence, které jsou předpokladem jejich odborných schopností, odpovídající odborné úrovni. Jinak řečeno, co všechno musí budoucí policista umět a znát, aby splňoval základní profesní předpoklad pro policejní práci.

Mezi hlavní dovednosti patří:

Komunikativní dovednosti tj.umět formulovat své myšlenky souvisle a srozumitelně, přehledně a jazykově správně a to i v písemné podobě. Vyjadřovat se přiměřeně k účelu jednání a komunikační situaci, vhodně se jazykově reprezentovat v písemných i mluvených projevech. Vyjadřovat se a vystupovat v souladu se zásadami kultury projevu a chování. Zpracovávat různé pracovní materiály, snažit se dodržovat jazykové a stylistické normy, používat správně odbornou terminologii.

Personální dovednosti tj. posuzovat reálně své fyzické i psychické možnosti, odhadovat výsledky svého jednání a chování, stanovovat si reálné cíle. Efektivně se učit a pracovat, vytvořit si reálný pracovní plán, stanovit jednotlivé činnosti a postupy, jejich logickou posloupnost a časový harmonogram plnění, sledovat, vyhodnocovat jejich realizaci. Volit prostředky a způsoby vhodné pro splnění jednotlivých aktivit. Ke svému učení využívat zkušeností jiných lidí, konzultovat s nimi, učit se na základě zprostředkovaných zkušeností. Přijímat hodnocení vlastních výsledků a postojů i ze strany jiných lidí, adekvátně na ně reagovat, přijímat radu i kritiku. Zjišťovat a kriticky hodnotit svůj pokrok v učení a práci. Pečovat o své zdraví, fyzický i duševní rozvoj, dále se vzdělávat.

Sociální dovednosti tj.spolupracovat s ostatními lidmi, adaptovat se na pracovní prostředí. Pracovat v týmu v různých pracovních pozicích a rolích a podílet se na realizaci společenských a jiných činností. Aktivně podporovat společenská rozhodnutí a podřizovat

jim vlastní práci. Přijímat a plnit odpovědně svěřené úkoly. Přinášet vlastní návrhy na zlepšení práce a řešení úkolů, nezaujatě zvažovat návrhy druhých. Přispívat k vytváření vstřícných pracovních, společenských, občanských a rodinných vztahů a předcházet osobním konfliktům. Vystupovat proti diskriminaci a nesnášenlivosti.

Velmi důležité je umět **samostatně řešit** běžné pracovní i mimopracovní problémy. Policista musí porozumět úkolu, určit jádro problému, získat informace potřebné k řešení problému, vytyčít strategii řešení a její varianty, zvážit pozitiva i negativa jednotlivých způsobů řešení. Musí umět vybrat způsob řešení a provést jej, vyhodnotit a ověřit správnost zvoleného postupu. Umět organizovat služební činnosti – zákroky, úkony, realizovat jej při efektním využití času, lidí, peněz, zařízení a dalších zdrojů. Musí umět korigovat realizaci úkolů i za nepředvídatelných okolností při zachování stanovených cílů, zhodnotit úspěch realizace s využitím různých metod (např. pozorování, měření apod.) a navrhnout doporučení ke zlepšení organizace podobných činností v budoucnu.

Další důležitou kompetencí je umění **pracovat s informacemi** a využít komunikační a informační technologie. Při použití počítače si musí být policista vědom možností a výhod, které poskytuje, ale zároveň si uvědomit rizika spojené s jeho použitím. Musí umět používat a volit vhodné aplikační programové vybavení, samostatně se učit používat nové aplikace, zejména za pomoci manuálu a nápovědy, využívat možnosti zasílání různých souborů jako příloh, získávat informace z otevřených zdrojů, zejména pak z celosvětové sítě Internet včetně jejich vyhledávání i s použitím filtrování. Musí také rozumět běžným odborným informacím a zvolit vhodné zdroje k vyhledávání požadovaných informací a odpovídající techniku k získání informací z hlediska jejich relevance. Důležitá je také orientace v získaných informacích, jejich třídění, analýza, interpretace a jejich využívání pro potřeby řešení konkrétních problémů. Musí umět samostatně pracovat s elektronickou poštou, včetně využívání možností zasílat soubory jako přílohu a prezentovat informace vhodným způsobem s ohledem na jejich další

uživatele.

Pro policistu je především důležité dbát na dodržování zákonů a pravidel chování, respektovat práva a osobnost druhých lidí, aktivně vystupovat proti rasizmu, nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci. Dále pak musí jednat odpovědně, samostatně, aktivně a iniciativně nejen ve vlastním zájmu, ale i pro zájem veřejný, jednat v souladu s morálními principy, přispívat k uplatňování hodnot demokracie. Je nutné, aby si uvědomoval v rámci plurality a multikulturní soužití, vlastní kulturní, národní a osobní identitu a přistupovat s tolerancí k identitě druhých lidí. Měl by se zajímat o politické a společenské dění u nás a ve světě i o veřejné záležitosti lokálního charakteru, naučit se chápat význam životního prostředí pro člověka a jednat v duchu udržitelného rozvoje. Je třeba, aby si uvědomoval odpovědnost za vlastní život a byl připraven řešit své osobní a sociální problémy. Ctít život jako nejvyšší hodnotu. Je žádoucí, aby uměl kriticky tedy věrohodně zkoumat věrohodnost informací, nenechával se manipulovat, tvořil vlastní úsudek a byl schopen o něm diskutovat s jinými lidmi.

II.3 – Etika a právní vědomí policisty

V policejní práci hraje nesmírně velkou roli **etika**. Velmi důležité je chování k občanům. Policista si musí uvědomit a plně chápat svou úlohu ve společnosti, rozpoznat a pochopit etické aspekty, sociální pozadí a dosah policejní činnosti. Musí být vnímavý k mínění občanů a jejich požadavkům na práci policie. Je důležité znát a umět v praxi použít pravidla chování policistů vůči občanům. Dále je nutné předcházet konfliktům, naučit se s nimi zacházet a řešit je. Je třeba chovat se vždy v souladu s právem, vlastními právy a povinnostmi.

Velmi důležité je i dodržování Etického kodexu Policie ČR - etický kodex obsahuje požadavky na mravní bezúhonnost, neúplatnost, odmítnutí protekcionismu, vysokou

profesionalitu a právní kulturu jednání, dodržování pravidel služební mlčenlivosti a ochranu utajovaných skutečností, slušné jednání s občanem, nestranné vystupování při zákroku a maximální snahu o objektivitu, nezneužívání postavení veřejného činitele a fyzické převahy, příkladné jednání v soukromém životě a nepoškození dobrého jména policie. (Etický kodex policisty je připojen jako příloha.)

V naší zemi za poslední roky vzrůstá právní vědomí občanů celé republiky. Proto je nutné, aby **právní vědomí** policistů bylo na velmi dobré úrovni. Je nutné se orientovat v právním systému České republiky. Rozlišovat důležitost (sílu, strukturu) právních norem. Orientovat se v právní regulaci (právním zakotvení) základních lidských práv a svobod, práv a povinností občanů. Dále je nutné orientovat se v právním řádu České republiky a na standardní úrovni v oblasti teoretické i aplikační, zvládnout vybrané pasáže trestního a přestupkového práva, umět aplikovat osvojené znalosti vybraných problémů trestního práva (hmotné i procesní) a přestupkového práva v praxi. Policista musí znát postavení Policie ČR v systému státní správy, její základní úkoly, organizace a systém řízení, orientovat se v zákoně o Policii ČR tak, aby v případě praktického provádění zákroků a úkonů byl schopen využít potřebná ustanovení tohoto zákona.. Policista by také měl být informován a postavení České republiky v rámci Schengenských dohod, v EU a o základních koncepčních materiálech a liniích EU.

K výkonu **odborné policejní činnosti** by měl policista znát příslušné právní a interní předpisy upravující postupy nezbytné pro výkon základních policejních činností. Musí zvládnout teoreticky i v praxi právní úpravy odpovídající potřebám plnění úkolů policejního inspektora. Musí znát způsoby páchání, odhalování a předcházení trestné činnosti. V zastávané funkci by měl být schopen plnit úkoly zejména při ochraně veřejného pořádku, ochraně života a zdraví občanů, předcházet a zabraňovat trestné činnosti, odhalovat a dokumentovat trestné činy a přestupky. Dále by měl být schopen provádět

úkoly a postupy související s kontrolou osob, jejich dokladů a s pátráním po osobách a věcech, kvalifikovaně vykonávat činnost při podávání vysvětlení osob. Musí zvládnout výslech podezřelého, poškozeného, svědka, mladistvého a dítěte. Měl by umět provádět úkony související s dohledem nad bezpečností a plynulostí silničního provozu, pohybovat se v něm, zvládnout řízení silničního provozu pomocí pokynů. Musí umět postupovat v mezích zákona při plnění svých povinností a využívání svých oprávnění a jejich uplatňování vůči občanům, být schopen zpracovat příslušnou dokumentaci. Musí být schopen na místě činu a události (dopravní nehody) usměrnit práci jiných složek integrovaného záchranného systému nebo obecní policie. Musí se umět pohybovat na místě činu a události (dopravní nehody) tak, aby nedošlo ke zničení nebo znehodnocení stop, umět zajistit místo a zabezpečit uchování stop pro další zkoumání. Dále k jeho činnosti patří zpracování potřebné dokumentace v rámci činnosti výkonných organizačních článků služby pořádkové policie, proto se musí naučit psaní na stroji nebo klávesnici počítače desetiprstovou metodou. Do další jeho činnosti patří zvládnutí využívání spojovacích systémů, výpočetní techniky a informačních systémů do takové míry, aby je mohl bezchybně používat ke své práci.

II.4 – Další znalosti nutné pro výkon služby

Policista musí být schopen provádět komplexně **služební zákroky**, umět aplikovat naučené taktické postupy. Musí zvládnout předvedení a zajištění osoby jak z hlediska znalosti právních předpisů, tak z hlediska praktického provedení a zajišťovat při tom vlastní bezpečnost. Zároveň musí zvládat stres v zátěžových i běžných situacích při policejní činnosti. Musí tedy mít dobré sebeovládání. Musí být připraven na situaci, kdy je v kontaktu s pachatelem, případně více pachateli. Při služebním zákroku je také nutné zvládnout bezpečnou manipulaci se zbraní, bezpečné ukládání a nošení zbraně při plnění služebních úkolů a připravit se na možné použití zbraně. Je potřeba zvládnout postup před použitím zbraně a při něm, ne však pouze z pohledu zvládnutí střeleckých dovedností, ale

zejména z pohledu taktiky služebního zákroku. Důležité je připravit se na přiměřené použití donucovacích prostředků, aby dosáhl sledovaného účelu a vše bylo v souladu s platnou právní normou.

Další a nevyhnutelný je pro policistu návyk pro udržení fyzické kondice potřebné pro výkon služby. V oblasti kondiční přípravy má tedy rozvíjet své fyzické schopnosti – sílu, rychlost, vytrvalost, obratnost, pohyblivost.

V neposlední řadě musí policista respektovat ohraničující principy své práce – princip omezené vlády (policie může zasahovat pouze při „zjevném a bezprostředním nebezpečí“), princip subsidiarity (policie zasahuje pouze v případě žádosti o zásah), princip místní bezpečnosti (policie – v tomto případě hlavně městská policie, musí respektovat nejrůznější místní bezpečnostní vyhlášky), princip práva občana chránit se v mezích zákona (policie musí respektovat právo občana chránit se sám např. prostřednictvím nejrůznějších bezpečnostních agentur či bezpečnostní techniky).

II.5 – Metody používané při výuce policistů

Jak se ze studenta stane dobrý policista? Má čas na kvalitní přípravu pro výkon tohoto povolání? Co všechno potřebuje, aby pochopil velké množství zákonů a nařízení, podle kterých se musí řídit a rozhodovat? Jde připravit mladého člověka pro tuhle náročnou profesi? Jaké metody zvolit, aby výuka nezabrala moc času, aby si však student lehce zapamatoval učivo a přitom byly příjemné, radostné a pro všechny zúčastněné přijatelné? Měly by takové být pro obě strany. Pro učitele i pro studenta. Představa prožití příjemného vzdělávání může být u různých jedinců rozdílná. Je známo, že člověk si velmi dobře zapamatuje informace pomocí nějakého zážitku. Všechny prožitky ovlivňují náš život. Vše se ukládá do naší paměti. Jan Amos Komenský nás už dávno učil „škola hrou“.

Při výuce máme možnost **využití různých metod práce**. Jsou to především:

techniky výuky pomocí zážitkových forem – modelové situace, metody aplikované psychologie, psychologické hry, sebepoznávání, komunikační techniky, přednášky, monologické a dialogické metody, řízená diskuse, metoda dotazů, zpětná vazba, samostatná práce spojená s aplikací, okrajově i metoda řešení konfliktů pomocí analýzy transakcí – přizpůsobená a upravená pro policejní vzdělávání. To všechno jsou metody, se kterými se policista průběžně seznamuje při svém studiu a odborném vzdělávání.

III. část – Modelové situace

III.1 – Charakteristika modelových situací

Modelové situace představují poměrně nový trend výuky. S jejím využíváním se v České republice začalo na začátku 90. let. Stalo se tak na základě nového služebního zákona, který si změny ve výuce přímo vyžádal.

Při jejich zavádění do výuky se využilo poznatků ze států západní Evropy, kde se používají již od šedesátých let. Na SPŠ MV v Brně se v roce 1994 poprvé přistoupilo k využití „herečky“ během modelových situací a dnes už se stala jejich neodmyslitelnou součástí.

Modelové situace jsou situace s jasně vymezeným časovým a prostorovým úsekem, ve kterém můžeme sledovat vztahy mezi policistou a občanem. Učební modelová situace slouží k tomu, aby se někdo něčemu naučil. Bývá tedy i určitým způsobem zacílena a uspořádána.

Od zúčastněných se vyžaduje a očekává určité chování, resp. jednání. Někdy tyto situace působí jako divadlo, někdy však ne. Divadelní základ studenti – policisti vnímají tak, že se věci dějí „jako“ a ve skutečném životě by osoby mohly jednat i jinak. Ale přesto se musí držet toho, co se děje „zde a nyní“.

V úvodu modelové situace jsou všichni seznámeni s tím, že situace bude natáčena na videozáznam, aby mohla být policistům poskytnuta co nejkvalitnější **zpětná vazba**. Umožní jim vidět a uvědomit si, jaké jsou jejich neverbální projevy a ty pak mohou

korigovat, měnit. Kromě tohoto záznamu jsou pro policisty důležité jejich osobní prožitky a zážitky a to, jak se jim podařilo, celou situaci zvládnout. Splnit úkol.

Velmi důležitá je zpětná vazba od spolužáků, kteří celou modelovou situaci sledují přímo v prostoru, kde se odehrává. Mají tak možnost vše pozorovat i prožívat se svými kolegy. Nemají však možnost do situace zasahovat. Mohou si pouze zaznamenávat, jak na ně působili kolegové policisté a toto potom svým kolegům formou zpětné vazby sdělit.

Celou modelovou situaci řídí jeden učitel–lektor, který policistům poskytne zpětnou vazbu jako poslední a celou situaci ještě jednou na závěr shrne. Pokud se na výuce podílejí další učitelé z jiných předmětů či oddělení, mají možnost se vyjadřovat k celé situaci po zpětné vazbě spolužáků. Možnost vyjádřit zpětnou vazbu dostane samozřejmě i herec–figurant, který má v celé modelové situaci velmi složitou roli.

Herec-figurant musí dodržovat základní scénář, ale zároveň musí reagovat na jednání policistů. Dále pak musí vnímat celou situaci co nejintenzivněji všemi smysly, aby mohl co nejpresněji sdělit zpětnou vazbou své pocity a prožitky z celé modelové situace.

III.2 – Modelování – hraní rolí

Základem metody je vlastně procvičování daných témat metodou, která simuluje policejní praxi. Základem metody **modelování** je technika **hraní rolí**. Nutí studenty k zamyšlení nad problémem samým, hledat nové varianty řešení.

Nutí je k předvedení a zopakování daných dovedností. Navádí studenty k aktivitě a vzájemné diskusi.

Výuka metodou **modelových situací** je efektivní, zážitková metoda. Tato metoda poskytuje možnost uvědomit si své nedostatky, ale i přednosti a možnost pracovat na sobě a využívat svých schopností při procvičování daných témat. Musíme říct, že nestačí jen znát, je důležité umět zacházet s tím, co umím.

Modelování nám potvrzuje, že vlastní prožitek, vlastní zkušenost má velký vliv na zapamatování a upevnění znalostí a dovedností. Je tedy dobré začít tuto metodu uplatňovat. Modelování – hraní rolí je navozování simulovaných situací, které umožní alespoň zčásti vytvářet podmínky pro získání zkušeností v oblasti, kde je student zatím získat nemohl nebo kde dosud nemá náležitou jistotu. Modelování napomáhá učit se, předvídat, plánovat. Tato činnost je jednou metodou nácviku chování a jednání v situaci, kdy není známo, jak bude druhá strana jednat a reagovat.

Policista nevnímá jenom sám sebe, ale musí vnímat především vše kolem sebe. To znamená všimnout si nejen toho, jak působí policista sám na své okolí, ale také všimnout si toho, co se děje a odehrává kolem policisty samotného. Je také dobré naučit se vnímat, co se děje a odehrává v člověku se kterým se policista dostává do policejního kontaktu. To se můžeme dozvědět nejen poslechem toho, co člověk sděluje slovně, ale také pozorováním řeči těla neboli pozorováním neverbálních projevů. Hledání profesionálního jednání se děje za aktivní pomoci druhých, formou zpětné vazby.

Základním cílem většiny výcvikových programů je získání určitých dovedností. Policisté při modelových situacích nacvičují zvládnutí situace hrozící konfliktem vhodným vedením rozhovoru, zmírnit nebo odstranit slovní agresi občana a zvládnutí vlastních negativních emocí.

III.3 – Možnosti modelových situací

Vzít odpovědnost za své chování a jednání. Ověřit si vlastní strategii a taktiku.

Předvídat strategie a taktiky druhých, testovat vlastní argumenty. Předvídat argumenty druhé strany, vytvořit scénář, podle něhož chci, aby jednání probíhalo. Pozorovat reakce své i ostatních členů skupiny. Stanovit stupeň objektivity. Podrobit své prožívání zkoušce před skutečným jednáním. Vyzkoušet si sebe v roli druhé strany.

Vytvoření vztahu mezi policistou a občanem je profesionální jen tehdy, má-li policista potřebné informace o lidech, se kterými jedná. Tyto informace má možnost získat různými způsoby. Mezi nejdůležitější patří ty informace, které o sobě každý dává sám, tzn. co říká a jak se chová. Díky modelování situací technikou hraní rolí je možné nacvičení „odezírání“ těchto informací. Členové skupin o problému nejen hovoří, ale získávají i novou zažitou a prožitou zkušenost. Trénují určité postupy, návyky postoje, které se potom stanou součástí jejich profesionálního chování, součástí jejich osobnosti.

Výhodou modelování je, že se každý účastník může cvičit v nových dovednostech, experimentovat se svým chováním, hledat lepší způsoby vlastního jednání. Velkou výhodou je, že se tak děje bez rizika, které nastává ve skutečné situaci.

Nelepší, jak se naučit modelovat zátěžové situace z policejní praxe, je účastnit se vlastního modelování. Není však dobré se jen zúčastnit, je dobré také přijímat základní tvrzení ověřená praxí a. A přijmout zpětnou vazbu.

Je možné nastavit některou výukovou situaci i tak, že policejní hlídka bude záměrně předvádět špatné chování a jednání a tím si ostatní uvědomí, jakých chyb se dopustila. Pokud se však rozhodneme pro tuto variantu je nutné celou situaci velmi pečlivě analyzovat.

V modelových situacích mají studenti možnost procvičit nejen **slovní komunikaci**, ale také **mimoslovní**. Ke slovní komunikaci patří např. pokládat krátké, srozumitelné, jasné otázky : „Vidím, že se vám stalo něco nepříjemného, chcete o tom mluvit? Mohu vám nějak pomoci?“. Používat ústní projev odpovídající osobě oznamovatele. Volit slova podle vzdělání a věku oznamovatele. Ověřit si otázkami, zda

správně porozuměl: „Rozumím vám správně, že...? Říkáte, že...?“. Umět vyjádřit pochopení pro to, co oběť prožívá: „Asi se teď cítíte hrozně. Chápu, že se vám teď o tom špatně mluví.“ Shrnování informací.

Mimoslovní komunikace je: Sebekontrola mimoslovních projevů, přiměřená gesta a mimika. Odpovídající vzdálenost od osoby. Přiměřený oční kontakt, aby osoba cítila, že ji policista naslouchá, ale zároveň oční kontakt nesmí osobu uvádět do rozpaků a vyvolávat pocity ohrožení. Je nutno dbát na vhodnou výšku očí. Je možné trénovat také doprovodný projev řeči: Přiměřená hlasitost mluvy, vhodně zvolená intonace hlasu. Vhodné zabarvení hlasu odpovídající dané situaci, vhodně zvolená síla hlasu. Vhodně zvolená rychlost slov, správná artikulace. Přesné a srozumitelné vyslovování.

III.4 – Požadavky na modelové situace

Modelovou situaci **personálně zabezpečuje** jeden vyučující na max. 15 studentů, 1 herec-figurant, vyučující z daného předmětu, osoba obsluhující kameru, 2 studenti-policisté, ostatní studenti.

K **materiálnímu zabezpečení** patří psací potřeba, poznámkový blok, 3 židle, psací stůl, telefon, tiskopisy, videokamera, videorekordér, monitor, videokazeta, kabelka, doklady, různé osobní věci (zapalovače, klíče, cigarety, kapesník, mobilní telefon...), sklenice vody, líčidla pro herečku.

Modelové situace se **odehrávají** ve speciální učebně kriminalistiky, policejní psychologie a deontologie (policejní služebna, byt, restaurace, park). Situaci je ovšem možno provést venku v exteriéru školního areálu.

Předpokládá se **znalost** studijního materiálu předepsaného učebními osnovami

včetně dosud probraného učiva specializačního odborné přípravy policie České republiky.

V celé modelové situaci velmi důležitou roli **herec-figurant**. Musí dodržovat daný scénář, ale také musí reagovat přiměřeně na jednání policistů. Vědomě zaznamenávat do své paměti prožitky, aby je mohl později policistům šetrně sdělit pomocí zpětné vazby. Vnímat, zda na něj působí policisté jako profesionálové a jaké pocity v něm vyvolávají jako lidé. Interpretovat, co od policistů očekával. Sdělit, co jej jako občana překvapilo, zaskočilo, co mu velmi pomohlo, či naopak nepomohlo. Sdělit, jak mu policisté ztížili situaci.

Herec musí velmi dobře znát scénář situace, kterou má předvádět, ale zároveň musí umět reagovat na jednání policistů a umět improvizovat. **Je nutné, aby si vše co prožívá, dobře zapamatovat.** Nejlépe je, když si veškeré pocity a poznatky ihned po ukončení situace zapíše, aby je co nejpřesněji sdělil všem účastníkům modelové situace.

III.5 – Požadavky na chování policisty

K **žádoucímu chování** policisty patří oslovování občana, udržování vizuálního kontaktu, adekvátní úsměv. Přizpůsobení se stylu a tempu občana, aktivní naslouchání a kontrolovaný dialog.

Naopak **nežádoucí chování** se projevuje snahou o příliš rychlé a tedy zbrklé řešení. Příliš rychlou mluvou, nesrozumitelností, používáním žargonu. Používáním rozptylujících gest a mimovolných pohybů. Používání parazitických slov (časté „tedy“, „ehm“, „jako“, „jako“, „prostě“, atd.).

Dalším důležitým prvkem policejní práce, který je možno trénovat, je **taktika**. Student se má možnost se naučit, že je možné porušit obvyklý průběh přijímání oznámení. Je-li oznamovatel citově rozrušen, je třeba jej nejprve uklidnit, navázat kontakt a vytvořit příznivou atmosféru a teprve potom vyžádat osobní doklady ke zjištění totožnosti. Pokud osoba spontánně vypovídá, necháme ji nejprve vymluvit a teprve potom klademe doplňující dotazy. V případě zábran se snažíme citlivými dotazy zjistit, co se stalo. Je-li

možnost, nabídneme k rozhovoru s obětí-ženou, ženu- policistku. Nabídneme místo k sezení, můžeme podat vodu. Snažíme se vystupovat klidným způsobem, nasloucháme. Zvolíme klidné prostředí, rozdělíme si úkoly – kdo vede rozhovor, kdo spíše zajišťuje praktické záležitosti – podání židle, vody. Odhadneme zdravotní stav oznamovatele, není nutné okamžitě sepisovat oznámení, v případě zdravotních problémů je vhodné nejprve lékařské ošetření. To má přednost před podrobným popisem události i zjištěním totožnosti oznamovatele.

III.6 – Pravidla a pracovní pilíře modelových situací

Je nutné předem skupinu studentů seznámit se všemi **pravidly, podáváním a přijímáním zpětné vazby**, aby mohla být modelová situace co nejkvalitněji analyzována. **Zpětná vazba** slouží k seznámení s dosaženými výsledky, k úpravě postupů a k sebehodnocení účastníků (student, lektor, herec). Musí být poskytována v bezpečné atmosféře, pomoci účastníkům uvědomit si, že problémy v učení jsou jevem přirozeným a je třeba je očekávat. Nemá a nesmí „trestat za chyby“, ale naopak má pomoci účastníkům poučit se z chyb. Zpětná vazba má vést k minimalizaci úzkosti a strachu a pomoci se vyhnout zkouškové atmosféře.

Policejní práce a tudíž i každá modelová situace, která ji napodobuje, se vždy skládá z mnoha složitých prvků. **Tento proces by se dal vnitřně rozdělit na prvky, rámce, aspekty či pilíře:**

- sociálně psychologický,
- právní,

- taktický,
- technický.

Jsou to vlastně jakési čtyři základní pracovní pilíře, které se policista musí držet, pokud chce dobře vyřešit situaci či zvládnout policejní zákrok. Proto je tato práce tak náročná a obtížná. Je nesnadné odhadnout, který z těchto pilířů v určité, dané situaci převažuje. Je samozřejmostí, že policista musí brát v úvahu všechny čtyři pilíře, neboť všechny čtyři zajišťují kvalitní policejní práci a jsou velmi potřebné, důležité a neodlučitelně spjaté.

Doporučená řešení z pohledu taktického: Pozdravit, sdělit kdo jsem. Zjistit totožnost osoby, vyslechnout osobu. Zjistit, co zde osoba dělá. Pokládat krátké a jasné dotazy, oslovovat osobu. Vystupovat klidným způsobem – nenechat se vyprovokovat. Dodržovat bezpečnou vzdálenost.

K technickému pilíři patří veškeré technické vybavení policisty a správné zacházení s ním: Donucovací prostředky (služební pouta, obušek, kasr, pistole, hmaty, chvaty, kopy, údery, atd.), vysílačka, telefon. Služební automobil, motocykl a další. Služební uniforma, psací stroj, pero, papír atd.

Doporučená řešení z pohledu sociálně psychologického: Vyslechnout osobu, komunikovat klidně a pomalu. Dát najevo, že chci osobně pomoci. Vysvětlit osobě, že její výpověď je pro mě důležitá, že může pomoci při dalším pátrání. Vhodně reagovat na projevy osoby, nenechat se vyprovokovat emočními projevy osoby. Zbytečně nekomentovat současný stav osoby. Zopakovat občanovy požadavky.

Policista musí znát příslušné **právní a interní předpisy** upravující postupy nezbytné pro výkon základních policejních činností.

III.7 – Zpětná vazba

Zpětná vazba nám pomáhá naučit se něco o sobě a o vlivu našeho chování na jiné lidi. Může mít pro příjemce neocenitelnou hodnotu, pokud ho dovede k potřebě uskutečnit změnu.

Vyžaduje: odvahu, takt, upřímnost k sobě a druhým, pochopení, respekt.

Jakákoliv zpětná vazba pomáhá pouze tehdy, pokud je přijata a využita pro další rozvoj účastníka modelové situace.

Jak poskytovat zpětnou vazbu? Nikdy nevystupujte v roli specialisty! Objevujte a naznačujte způsoby zlepšení práce spolu s účastníkem. Před negativní zpětnou vazbou mluvte o dosažených pozitivních úspěších. Vždy je třeba ji formulovat jako vaše pozorování, vaše pocity. Zaměřte se raději na chování než na osobní vlastnosti, buďte konkrétní a ne obecní. Zpětná vazba je podání informace jiné osobě o tom, jak ji druzí vnímají, chápou a prožívají její chování.

Můžeme přesně sdělit, co se dělo, ale nemůžeme vědět, proč tomu tak bylo. Ponechme na účastníkovi, zda přijme či odmítne vaši zpětnou vazbu. Pokuste se být neosobní, zaměřte se na množství informací, které je účastník schopen využít než na množství, které jste schopni poskytnout. Účastníci přijdou sami na to, co chtějí a není dobré jim dávat „hotové“ rady. Informace, která není účastníkem přijatá, je neefektivní a ani nezáleží na tom, jak dovedně či profesionálně jste ji poskytli. Pouhý souhlas účastníka nevyvolá změnu v jeho výkonu. Snažte se u účastníků dosáhnout pocitu odpovědnosti za uskutečněné změny.

Pro studenty je důležité naučit se také **jak zpětnou vazbu přijímat**. Být pozitivní k tomu, kdo ji poskytuje. Naslouchat, ujišťujte se, že dobře rozumíte tomu, co bylo řečeno. Zjistit si názory ostatních a rozhodnout se, jak použijí informace, které jsme obdrželi. Požádat o detaily, které nebyly uvedeny nebo které nebyly dostatečně srozumitelné. Prozkoumat různé možnosti, jak využít poskytovanou informaci.

K pravidlům zpětné vazby patří: Vztahovat svůj výrok na určitou konkrétní okolnost, ke které došlo právě „zde a nyní“. Podávat svou informaci v takové podobě, aby pomohla. Nemoralizovat. Nevnucovat svůj pocit či mínění, jen je nabídnout. Být otevřený a poctivý, připustit, že se můžu mýlit.

Pravidla jsou ovšem i pro **přijímání zpětné vazby:** Vyslechnout druhého, zeptat se na nejasné, nepolemizovat. Nebránit se, poslouchat.

Nejdůležitějším a stěžejním úkolem celé vyučovací metody je **analýza** celé modelové situace a její následné vyhodnocení. **Studenti**, kteří sehráli, předvedli role policistů, **mají možnost vyjádřit se** ke svému výkonu i prožitku a splnění úkolu jako první. Měli by opravdu dostat slovo jako první, dokud si pamatují většinu pocitů ze své práce na daném úkolu. Jsou vyzváni vedoucím učitelem – lektorem, aby situaci popsali a vyjádřili se ke své práci.

Vyjadřují se k následujícímu: Jaké bylo zadání celé situace. Jakou dostali základní informaci od lektora. Jak se spolu domluvili na rozdělení rolí, jak se sami na situaci připravili. Jak domluvu splnili. Jaká byla jejich spolupráce, co od sebe vzájemně očekávali, jak si vzájemně pomáhali. Povedlo se jim použít to, co si měli možnost připravit. Jak vůbec celá situace probíhala z jejich úhlu pohledu. Jaké pocity prožívali při plnění úkolu, co bylo na situaci nejtěžší. Co si myslí, že se jim povedlo. Jestli by rozhodně chtěli příště udělat něco jinak. Co by ještě chtěli udělat, neudělali a zapomněli na to. Jak se jim vzájemně spolupracovalo a jestli se mohli na sebe vzájemně spolehnout. Zda si určili, kdo situaci povede, bude komunikovat, kdo bude zajišťovat. Je na celé situaci něco co je nejvíce překvapilo, zaskočilo. Podařilo se jim vžít se do celé situace, jak vnímali své okolí, především spolužáky. Jak vnímali natáčení celé situace na videokameru. Co si myslí, že jim osobně tato situace přinesla. Zda jsou rádi, že si tuto situaci zkusili. Jak si sami myslí, že situaci zvládli atd.

Poté se **vyjádří další studenti** – policisté, kteří celou situaci sledovali, pomocí zpětné vazby. Je nutné, aby celou zpětnou situaci vedl zkušený pedagog, který má možnost uvést nejasné věci na pravou míru a to tak, že se při nejasnostech vyptá formou kontrolovaného dialogu a snaží se nezaujatě vysvětlit pojmy.

Dále se **vyjadřuje občan (herec-figurant)** k tomu jak na něj policisté působili. Jaký z nich má celkový dojem. Co se mu líbilo, co se mu nelíbilo. Bylo něco, co ho překvapilo nebo zaskočilo. Jestli něco očekával, neočekával. V čem mu policisté pomohli. Jak prožíval jejich chování. Jak vnímal jejich verbalitu,

i neverbalitu

Jako další se vyjádří a zpětnou vazbu podají policistům příslušní učitelé z různých předmětových oddělení .

Poslední se **vyjádří vedoucí lektor** – učitel, který skupinu řídí. Vše shrne a uzavře. Zodpoví veškeré dotazy. I on poskytne zpětnou vazbu policistům. Celá analýza by se měla držet daného tématu, rozbor by měl být adresný, jasný a konkrétní. V závěru celého vyučovacího bloku by měl být nastíněn návod, jak situaci správně řešit. Řešení však musí být zákonné.

Zpětná vazba by měla ve studentovi vyvolat celou řadu otázek: Dostávám dost zpětných informací? Mám sklon jim odporovat? Stává se mi, že informacím nerozumím nebo si ji nesprávně vykládám? Napadám toho, kdo mi tyto informace dává? Není mé přijetí informací jen formální, jednám podle nich? Dokáži změnit své chování pod vlivem zpětné informace?

Pokud si student tyto a podobné otázky začne klást, je na nejlepší cestě na sobě pracovat a tím se zdokonalovat.

III.8 – Videozáznam a čas

Celá modelová situace se nahrává na **videozáznam**. Tak mají všichni zúčastnění, policisté i učitelé možnost po ukončení analýzy se ještě na videozáznam podívat. Policisté, kteří v situaci pracovali, se mohou vidět na videozáznamu a utvořit si vlastní názor na to, jak situaci zvládli. To je pro ně velmi důležité. Člověk si neuvědomuje, jak se projevuje verbálně i neverbálně, když je v psychické zátěži. Celý videozáznam lze dle potřeby zastavovat a rozebírat momenty, které vedly k určitému typu jednání a chování policistů. Často záznam odhalí drobnosti, které unikly nebo kterým se v průběhu situace nevěnovala pozornost.

Na závěr je dobré vyčlenit **časovou** rezervu na shrnutí hlavních bodů, které si studenti mohou zaznamenat. V celé modelové situaci hraje časový faktor velmi důležitou roli. Lektor se většinou na konci analýzy zeptá, jak dlouho policisté a ostatní studenti celou situaci prožívali, kolik minut si myslí, že situace trvala. Většinou dojdeme ke zjištění, že každý člověk prožívá zátěžovou dobu jinak dlouho.

Tato metoda přispívá studentům k tomu, aby si zapamatovali správný způsob jednání. Modelová situace pomáhá budoucím policistům uvědomit si stav svých schopností a dovedností jež dosáhli. Je velký rozdíl v tom, co se student „nadrtí“ z papíru a tím co může prověřit svou vlastní zkušeností.

IV. část – Ukázky modelových situací

IV.1 Situace s převahou sociálně psychologického pilíře

Modelová situace se zaměřením na téma:

„Jednání s obětí násilí“

Cílem je modelování situace, kdy policejní hlídka má zjistit co nejvíce informací o vzniklé situaci, kdy údajně dochází k domácímu násilí. Policejní hlídka má zároveň zabránit dalšímu násilnému jednání osob, pokud zde k němu dochází. Důraz bude kladen na komunikační dovednosti policistů, jak získá informace potřebné pro další šetření, slušnost, věcnost, vcítění se, poskytnutí pomoci, ale také seznámení s možnými sankcemi.

Vstupní informace pro policisty: Cílem nácviku je modelování standardního postupu při jednání s emočně rozladěnou osobou. Procvičovat se bude dovednost navázání kontaktu, vedení kontrolovaného dialogu, poskytování zpětné vazby, odreagování emočního napětí, udržování komunikace. Hlavní důraz bude kladen na rozvíjení komunikativních dovedností policisty. Oběť prožívá zátěžovou situaci. Také pro policisty může být tato situace velmi stresující.

Situace, text pro policistu: Cílem je modelování situace, kdy službu konající policisté přijímají trestní oznámení od oběti trestného činu a mají úkol:

Navázat kontakt s obětí trestného činu, poskytnout jí základní péči, zjistit její aktuální zdravotní stav a zahájit služební úkony v souvislosti s trestním oznámením.

Je 23 hodin. Na obvodním oddělení PČR bylo telefonicky oznámeno (sousedem-sousedkou), že na ulici Horní 1 v Brně v panelovém domě se z bytu manželů Novákových ozývá velký hluk (křik, hádka, bouchání nábytku).

Jako dvoučlenná hlídka vykonávající pochůzkovou službu jste vysláni k bytu, kde údajně dochází k domácímu násilí. Když přicházíte k bytu, je slyšet hádka muže a ženy, křik pláč, vulgární slova, bouchání dveří.

Úkolem policistů je také zjistit, co se skutečně v bytě děje, jakým osobám je nebo bylo ublíženo, co situaci předcházelo, jak dlouho již situace trvá, jaké jsou její následky.

Text pro herce – figuranta: Je 23 hodin. Jste manželé Petr a Marie Novákovi, máte dvě děti, které spí ve vedlejším pokoji. Jako obvykle u vás probíhá velká hádka. Tentokrát se panu Novákovi nelíbilo, že přijel ze služební cesty a ihned nedostal teplou večeři. Okamžitě začal křičet na ženu a připomínal jí veškeré její předešlé nedostatky. V návalu emocí převrátil v bytě křeslo, stolek, kope do nábytku, dal manželce facku až upadla na zem a zhmoždila si ruku.

Chování paní Novákové po příchodu policistů: Zvedáte se ze země, držíte si pravou ruku, která vás bolí, stojíte opodál a pokud vás policisté nevyzvou, necháte za sebe jednat manžela. Na veškeré dotazy policistů odpovídáte v souladu s výpovědí manžela a přitom se na něj stále ustrašeně díváte a přikyvujete. Pokud vás policejní hlídka rozdělí, potají a s obavami přiznáte, co se opravdu stalo: manžel na vás neustále křičí, vymýšlí si stále nové malicherné důvody pro konflikt (špatně pověšené ručníky, oběd o pět minut později, neupravený vzhled manželky, příliš velká nebo malá porce jídla). Při hádkách vás bije, po těle máte modřiny, už několikrát vás uhodil před dětmi. Situace se stále zhoršuje a

vyhrocuje. Tento stav trvá již druhý rok. Zatím jste nevyhledala lékařskou ani jinou pomoc, jen jste se o tom jednou zmínila před sousedkou. Během rozhovoru s policisty jste stísněná, nesvá, často klopíte oči, mluvíte tichým hlasem, odpovídáte jednoduchými větami, jste stažená do sebe.

Chování pana Nováka po příchodu policistů: Na výzvu policistů otevřete dveře a s úsměvem je pozdravíte. Děláte, jako by se nic nestalo. Ochoťně s policisty spolupracujete, prokážete svou totožnost, odpovídáte v klidu. Pokud policisté budou chtít, aby manželka prokázala svou totožnost, přivoláte ji a mile ji vyzvete, ať udělá, co policie požaduje. Většinou však odpovídáte za ni a nechcete připustit, aby manželka zůstala o samotě s policisty. Pokud si policisté rozhovor s vaší manželkou vyžádají dostatečně rázně, umožníte jim to, i když vám to nebude nepříjemné. Hluk, na který se policisté ptají, vysvětlujete televizním filmem. K tomu, co se v bytě odehrálo, uvedete, že manželka zakopla, upadla a přitom převrátila křeslo a stolek. Přiznáte, že jste na ni zvýšil hlas, protože zase nebylo uklizeno a nebyla připravená teplá večeře, ačkoli manželka byla celý den doma.

Základním **cílem** této **modelové situace** je především navázání kontaktu s emočně rozladěnou osobou, rozvoj komunikačních dovedností, ať se jedná o verbální nebo neverbální projevy policistů. Musí optimálně zvládnout situaci ve vztahu k osobě a jejímu chování, naučit se odstranit situaci hrozící konfliktem vhodným vedením rozhovoru, zmírnit nebo odstranit slovní agresi osoby a zvládnout vlastní negativní emoce. Je důležité u oběti vytvořit pocit důvěry a bezpečí. Možného pachatele naopak přesvědčit o tom, že jeho chování není správné nebo dokonce protiprávní.

Cílem většiny výcvikových programů je získání určitých dovedností, ať už jsou

technické nebo např. interpersonální povahy, potřebují je efektivně procvičovat a dostávat užitečnou zpětnou vazbu o svých výkonech. Jednou z nejefektivnějších metod je metoda hraní rolí, kterou budoucí policisté používají ve výcviku modelových situací.

Další témata modelových situací v předmětu psychologie:

- oznámení špatné zprávy (zranění dítěte, úmrtí manžela, násilný trestný čin spáchaný na matce)
- jednání s obětí násilného trestného činu (pokus o znásilnění, znásilnění)
- přijetí oznámení (ukradená peněženka, vykradený sklep, falešný plynář)
- domácí násilí (hlídka vyslaná do bytu, žena přicházející na policejní služebnu)
- jednání s emočně rozladěnou osobou (opilý host v restauraci, výtržník v restauraci)

IV.2 Situace: praktické integrované zaměstnání

Modelová situace s tématickým zaměřením:

„Služební zákroky a služební úkony“

Cílem modelové situace je vytvořit a prohloubit standardní dovednost a praktická aplikace trestního zákona, fixace základních taktických postupů ohledání místa činu, osvojení si správných technických postupů vyhledávání, zajišťování a dokumentování daktyloskopických, mechanoskopických, trasologických a biologických stop. Naučit se zajistit místo činu, zvolit vhodný postup při příjezdu na místo činu, poskytnout první pomoc, zajistit svědky, vyzoomět dozorčího útvaru, provést ohledání místa činu, vyhledat stopy (zajistit je před znehodnocením a zajistit je), fotograficky zdokumentovat místo činu,

komunikovat s občany v běžných situacích i ve vyhraněných podmínkách, plnit úkoly při ochraně veřejného pořádku, ochraně života a zdraví občanů, předcházet a zabráňovat trestné činnosti.

Vstupní informace pro zasahující policisty:

Dozorčí služba.

Jste zařazen ve funkci policejního inspektora služby pořádkové policie u OO PČR Brno – Bystrc. Jste určen k výkonu dozorčí služby. K dispozici máte dva policejní inspektory služby pořádkové policie zařazené ve skupině dokumentace.

Skupina dokumentace.

Jste zařazení ve funkcích policejních inspektorů služby pořádkové policie u OO PČR. V případě vašeho vyslání dozorčí službou na místo činu provedete všechny nezbytné úkony směřující k řádnému zajištění skutkového stavu a následnému důkaznímu zabezpečení přípravného řízení.

Úkoly pro herce – figuranta: Jste majitelem chaty v rekreační oblasti Brno – Bystrc, kterou jste opustil včerejšího dne kolem 22.00 hod. Před odchodem jste uzavřel všechna okna a uzamkl vchodové dveře.

Dnešního dne v 07.00 hod. jste si při příchodu k objektu všimnul, že vchodové dveře byly násilně otevřeny. Zběžnou prohlídkou jste zjistil, že neznámý pachatel odcizil 1 ks televizoru Thomson v hodnotě nejméně 4.000,-Kč, 1 ks přenosného radiopřehrávače Panasonic v hodnotě nejméně 1.500,-Kč, 5 ks masových konzerv v hodnotě nejméně 300,-Kč, 2 láhve celkem s 2l lihovinami v hodnotě 500,- Kč. Vlastnictví výše uvedených

elektronických spotřebičů dodatečně prokážete nákupními doklady. Prozatím můžete uvést, že vloupáním vám byla způsobena škoda ve výši nejméně 6300,- Kč, se kterou se připojujete k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody.

Doporučená řešení: Z výše uvedeného námětu vyplývá důvodné podezření, že jednáním neznámého pachatele byly naplněny všechny skutkové podstaty trestného činu krádeže. Tento fakt současně zakládá povinnost policejních orgánů přijmout oznámení o této skutečnosti a co nejrychleji je vyřizovat. Policejním orgánů dále připadá povinnost učinit všechna potřebná opatření k odhalení trestných činů zjištění jejich pachatelů, a to mimo jiné i zajišťováním stop trestného činu.

Po příchodu na místo činu se policejní orgán odpovědný za ohledání neprodleně informuje u policistů, kteří prováděli prvotní a neodkladné úkony, o situaci a provedených úkonech, ze jména o změnách na místě činu. Je-li třeba provést ještě další neodkladné úkony, zajistí jejich provedení nebo se na nich podílí.

Policejní orgán se spolu s kriminalistickým technikem pokud možno bez přímého vstupu na místo činu orientačně vizuálně seznámí se situací. Po zhodnocení situace určí postup při ohledání a podle okolností, zejména má-li být ohledán rozlehlější prostor, sestaví plán ohledání.

Ohledání se dokumentuje způsobem stanoveným v trestním řádu a Závazným pokynem policejního prezidenta. Na místě činu se stanoveným způsobem zjistí, zaměří, zadokumentují a zajistí jednotlivé předměty a stopy pro účely zkoumání a objasnění trestní věci. Obdobně se postupuje i při odnětí a vydání věci a to i tehdy, zajišťuje-li se předmět nebo stopa určená jako srovnávací materiál.

V průběhu ohledání se přihlíží k informacím, které byly získány z jiných pramenů, zejména z podání vysvětlení a domovních prohlídek. Za tím účelem se informace, které mají vztah k ohledání, neprodleně předávají policejním orgánu, který je za

ohledání odpovědný.

Nalezení předmětů, z nichž lze usuzovat na totožnost pachatele, způsob provedení činu a jiné důležité skutečnosti, není důvodem ke skončení ohledání ani ke snížení náročnosti dalšího postupu. Až do ukončení ohledání celého místa činu se postupuje bez ohledu na to, že již byly tyto předměty a stopy nalezeny a zajištěny.

Ohledáním se zjišťuje a dokumentuje celková situace na místě činu, přítomnost nebo nepřítomnost předmětů a stop, jejich vlastnosti, vzájemný vztah a vztah k objasňované trestní věci. Stav zjištěný na ohledávaném místě se dokumentuje tak, aby byly trvale zachyceny procesně a kriminalisticky významné souvislosti.

Policista, který se na místo činu dostaví první, zajistí provedení prvotních neodkladných úkonů a opatření. Pořadí prvotních neodkladných úkonů a opatření při prvním zásahu se řídí okolnostmi objasňované trestní věci a situací na místě činu. Přednost mají úkony a opatření, které zabrání škodlivějšímu následku. Největší prioritu má ochrana života a zdraví osob.

Místnost se zpravidla ohledává kruhově, začíná se u vchodu do místnosti a postupuje se podél stěn zpět ke vchodu. Nebo se začíná od místa, kde pachatel patrně vnikl do místnosti, a postupuje se až k místu, kudy odešel. Do místnosti vstupuje jako první kriminalistický technik, který důkladně prohlédne dveře a podlahu místnosti za účelem technického zajištění a dokumentace zejména předmětů a stop, které by mohly být dalšími ohledávajícími poškozeny. Pro efektivní ohledání místa činu se mohou metody kombinovat nebo podle potřeby měnit.

Po skončení detailního ohledání místa činu je provedena kontrola úplnosti ohledání, shrnutí výsledků, kterých bylo dosaženo a překontrolování podkladových materiálů k vyhotovení dokumentace o ohledání. V případě potřeby se provede ještě doplnění. Předměty, které nebudou využity ke zkoumání, např. osobní předměty poškozeného, se shromáždí odděleně od předmětů určených ke zkoumání. O vrácení těchto předmětů rozhodne policejní orgán. Předměty určené ke zkoumání se shromáždí

odděleně tak, aby nedošlo k jejich vzájemné kontaminaci a vzniku nových stop. Předměty a stopy určené ke zkoumání zpravidla převezme kriminalistický technik, který je zabalí a označí a předá je policejnímu orgánu odpovědnému za jejich odeslání. Pokud odeslání brání důvody uvedené v trestním řádu nebo jiné okolnosti, ponechá je policejní orgán u spisu.

Jestliže ohledání místa činu bylo ukončeno, jeho výsledky byly vyhodnoceny a nebyla zjištěna potřeba opakovaného ohledání ani provedení další činnosti na místě činu, rozhodne policejní orgán o ukončení dosud probíhajících úkonů.

Tato metoda přispívá studentům k tomu, aby si zapamatovali správný způsob jednání. Modelová situace pomáhá budoucím policistům uvědomit si stav svých schopností a dovedností jež dosáhli. Ať už jsou technické nebo např. interpersonální povahy, potřebují je efektivně procvičovat a dostávat užitečnou zpětnou vazbu o svých výkonech. Jednou z nejefektivnějších metod je metoda hraní rolí, kterou budoucí policisté používají ve výcviku modelových situací.

Další témata modelových situací v předmětu kriminalistika:

- odběr bukálního stěru
- daktyloskopování
- odběr pachové stopy
- ohledání místa činu
- vyhledávání osoby v databázi

IV.3 – Nejčastější chyby studentů

Říká se, že chybování je lidské. A chybami se člověk učí. V policejní práci k chybám však docházet nesmí. Proto však mají modelové situace pro budoucí policisty velký význam, protože při nich chybovat mohou. Z vlastní zkušenosti mohu říci, že nejčastější chyby, kterých se policisté dopouštějí, jsou:

Porušování pravidla kontroly neverbálního projevu – často se stane, že studenti z nervozity začnou podupávat nohou, kousat si nehty, usmívat se při výpovědi oběti.

Neudržování očního kontaktu – někteří se místo na občana dívají do země, na zařízení bytu nebo uhýbají pohledem při reakcích publika.

Snaha urychlit zátěžovou situaci – tzn. při situacích, které jsou studentovi obzvláště nepříjemné (např. sdělení špatné zprávy), má tendenci celou situaci urychlit, mluví rychle a sděluje příliš mnoho nepodstatných informací, které nejsou pro danou situaci vůbec důležité nebo často sdělí informace, které danou situaci ještě zhorší. Nedodržují také pravidla pro práci s tichem – nedělají pauzy ve svém projevu a tak nedávají dotyčnému prostor na vstřebání tragických informací. Z toho co sdělí, pak dotyčný neví nic, protože je sám ve stresu nebo i v šoku.

Při předávání špatné zprávy studenti čekají velké emoce, pláč, hysterické scény. Ticho a apatie postiženého je velmi znejistí ne-li dokonce zaskočí. Neví jak situaci ukončit. Stává se, že potom buď s dotyčným dlouho mlčky sedí nebo opět začnou příliš mluvit.

Pro hlídku přicházející do bytu oznámit špatnou zprávu je problém zformulovat

to co chtějí říct. Jejich projev potom díky těžkému a neobratnému hledání slov působí velmi nejistě. Není potom jasné, kdo bude koho uklidňovat.

Zapomínají si ztotožnit (= zkontrolovat doklad totožnosti) osobu podávající oznámení. Takže poté vůbec nevědí s kým mluvili a úřední záznam je neplatný a celá akce se musí opakovat.

Nedostatečná empatie. Nedokáží se vcítit do problémů občana. Chovají se k němu velmi stroze a čistě úředně, což opět situaci jenom stěžuje.

Přílišné chránění si osobní zóny. Pravidlem je, že si policista nesmí nechat sáhnout na uniformu. Pokud ovšem při oznámení špatné zprávy je občan v takové situaci, že brečí a cítí potřebu obejmout policistu, potom by mu měl daný policista vyjít vstříc, neměl by ho odstrčit. To se ale většinou neděje. Studenti většinou znervózní a „ztuhnou“ a opět situaci občanovi neulehčí.

V případech přijetí oznámení od oběti násilného trestného činu se student snaží tolik dopadnout pachatele, že vysílá hlídku na místo činu bez toho, aby znal popis pachatele.

Při jednání se znásilněnou a okradenou ženou (viditelně zraněnou) se studenti nezeptají, jestli došlo k naplnění trestného činu (jestli byla žena skutečně znásilněna), ale dopodrobna sepisují seznam věcí, které měla postižená žena v odcizené kabelce. Dokonce ani nezajistí lékařské vyšetření – nutné při takovémto trestném činu.

Při zajišťování stop na místě trestného činu si špatným postupem mnoho stop zničí (nevezmou si rukavice, 2 nábojnice dají do jednoho sáčku, při snímání otisků prstů zvolí opačný postup – zvolí špatné pořadí prstů) a tím znemožní prokázání trestného činu.

Někdy až příliš striktně dodržují zažitý vzorec chování – salutují ženě ležící v parku v bezvědomí apod.

IV.4 – Modelové situace z pohledu herečky

Nyní bych ráda připojila pár svých postřehů a dojmů z pozice herečky v modelové situaci.

Na začátku pro mě bylo psychicky nejnáročnější a nejtěžší odosobnit se od dané situace, např.: vzhledem k tomu, že jsem matka dvou dcer, tak se při oznámení zranění dítěte, oznamuje zranění syna, při přijetí oznámení o úmrtí manžela nevystupuji pod svým civilním jménem.

Jako nejsložitější bych však označila skloubení všech svých úkolů v jedno: dodržovat daný scénář, pohotově reagovat na jednání a vystupování policisty, pamatování si svých pocitů a ještě být v situaci věrohodná v zadané úloze.

Mnohdy je to nadlidský úkol být vážná, zlomená, nešťastná, zraněná žena a nevyprsknout smíchy, když policistovy naproti vám pomaloučku tuhnu rysy a očividně ho zaplavuje panika.

Teprve při této práci jsem si uvědomila, co by mě jinak nikdy nenapadlo, jak velice náročná je práce profese policisty. Kolik toho musí znát a umět, na co všechno musí při výkonu svého povolání myslet a kolik všech možných pravidel musí dodržovat.

V. část - Závěr

Vše, co studenti mají možnost během modelové situace prožít, se pro ně stává mnohem lépe zapamatovatelné. Právě díky prožitku, který jim tyto situace umožnily. Nejde však vždy o příjemný prožitek. Je však důležité uvědomění si skutečnosti, že každý z nás je odlišný a schopný řešit úkol jinými prostředky. A i to je pro studenty velmi důležité. Každý člověk je jedinečný, každý bude v určité situaci jednat jinak. Musí však situaci řešit podle daných pravidel a norem. Potvrzením toho je, že stejná modelová situace se pokaždé odehrává jinak. Každý policista jedná podle daných právních norem a nařízení, přesto v jednání s občanem je každý z nich jiný.

Nácvik modelových situací provází často uvolněná atmosféra, publikum se často směje. Na jedné straně může smích uvolňovat napjatou situaci, ale na druhé straně je potřeba si uvědomit, že to co se při nácviku může zdát úsměvné, to naopak v reálné situaci pro policisty mnohdy působí až kontraproduktivně.

Nesmíme tudíž zapomínat na důležitost zpětné vazby. Díky ní se studenti dozví z více stran (lektor, herečka, spolužáci), jak závažné byly jejich chyby a jak působily na své okolí při výkonu své práce.

Velkou výhodou modelování je, že situace nejsou reálné, že jsou simulací reality. Situace jsou vždy detailně promyšlené a sestavené. Téma situace je vždy pevně dané. Scénář je sestaven tak, aby si studenti procvičili co nejvíce ze všech profesních dovedností.

V každém člověku funguje určitý soubor schopností, dovedností, znalostí a zkušeností a to je důležité naučit policisty vnímat. Pouze při správném používání tohoto souboru je možné najít řešení a plnit své pracovní povinnosti na profesionální úrovni. Dále je důležité uvědomit si, že pokud policistovi některá tato schopnost a dovednost chybí, může se v nich vzdělávat celý život. Záleží jen na tom, který ze svých nedostatků v sobě člověk objeví. A naučí se s ním pracovat tak, aby ho byl schopen odstranit. Nacházet nové možnosti pro své učení a zdokonalování se. To se samozřejmě netýká jen nedostatků, neboť

rozvítet a zdokonalovat můžeme i své znalosti, schopnosti a dovednosti.

Hraní modelových situací nepochybně přispívá k rozvoji schopnosti navazování sociálních vztahů. Student se naučí lépe jednat s lidmi. Pohotově reagovat na různé formy lidského chování a jednání. Díky možnosti nastavit situaci směrem k rozvoji co největšího počtu profesních dovedností, má student jedinečnou příležitost vše si procvičit a zkusit. A stát se tak dobrým policistou, který splňuje veškeré požadavky kladené na tuto náročnou profesi.

Resumé

Ve své bakalářské práci se zabývám modelovými situacemi, které jsou součástí

policejního vzdělávání a jejich vlivu na formování profesních dovedností policistů ČR. Modelová situace je simulované předvedení nějaké situace z policejní praxe. Situace je předváděna hercem- figurantem, studenty v různých rolích (policista, pachatel), zbývající část třídy jen přihlíží. Na závěr se činnost policistů s celou třídou, lektory a zasahujícími policisty probere.

Svou bakalářskou práci jsem rozdělila na pěti částí. První a poslední tvoří úvod a závěr. Druhá část přibližuje tematiku učení obecně, motivací k učení, andragogikou. Vzdělávání policistů, jejich profesními dovednostmi, etikou policejní práce. Jaké další znalosti jsou nutné pro výkon služby a jaké metody se používají při výuce policistů.

Třetí část se detailně zabývá modelovými situacemi, jejich popisem a strukturou.

Ve čtvrté části uvádím dvě ukázky modelových situací, popisují nejčastější chyby, kterých se studenti dopouští a na závěr připojuji pár svých postřehů z pozice herečky.

Anotace

Tato práce se věnuje problematice vzdělávání budoucích policistů. Nejprve popisuje učení všeobecně, a poté se podrobně věnuje vzdělávání výukovou formou modelových situací. Přibližuje, jak tato metoda přispívá k formování profesních dovedností policistů.

V další části jsou uvedeny ukázky modelových situací s různým tématickým zaměřením. Ukázky jsou podrobně popsány a připojen je i výčet nejčastějších chyb studentů.

Klíčová slova

učení, vnímání, prožitek, policista, profesní dovednosti, modelové situace, modelování, hraní rolí, zpětná vazba, sebekontrola, komunikace, sociální vztahy

Annotation

This thesis deals with the problem of future policemen education. It describes the education in general, firstly, and after that it shows the „model situation“ education method in details. It explains, how this method contributes to the formation of policemen's profession skills.

Some examples of the model situations with various thematic directions are shown in the next chapter. The examples are described thoroughly and a list of the most common mistakes is attached, as well.

Key words

learning, perception, experience, policeman, profession skills, model situation, modeling, role playing, feedback, self-control, communication, social relations

Seznam literatury

1. Bílý kruh bezpečí – Komunikace PČR s oběťmi trestných činů. Výcvik Bílého kruhu bezpečí pro MV ČR. Střední policejní škola MV v Praze 16.-18.03.2005, Bílý Kruh Bezpečí, 2005
2. Borovičková, L., Míková, A. – Komunikace, Ministerstvo vnitra ČR, 2004
3. Čírtková, L., Policejní psychologie, Praha, SUPPORT, 1996
4. Hartl, P., Hartlová, H. – Psychologický slovník, Portál, 2000, Praha
5. Koncepce rámcově vzdělávacího programu MV. 2004

6. Málková, T., Modelová situace jako součást policejního vzdělávání, Masarykova Univerzita v Brně, Brno, 2005
7. Ministerstvo vnitra ČR, odbor personální práce a vzdělávání, Policejní deontologie, Praha 1999
8. Pospíšil, M., zlost, hněv, rozčilení aneb jak ze slepé uličky krizové komunikace s dospělými i dětmi.,Plzeň: Typos a.s.,1999,ISBN 80-238-4579-9
9. Psychologie a etika policejní práce, učební dokumenty typu A
10. Sotolářová, M., Jureková, J., Šopek, J., – Modelové situace. Přípravy učitelů SPŠ MV v Brně určené pro praktickou výuku předmětu Policejní psychologie a deontologie, SPŠ MV ČR, 1997, Brno
11. Šnitr, J., Lidská práva v policejní činnosti, Policejní akademie ČR, 1996, Praha
12. Švec, V., Klíčové dovednosti ve vyučování a výcviku, Brno: Pdf.MU,1998,ISBNX 80-7178-303-X
13. www.mvcr.cz

Seznam příloh

Příloha č.1: Etický kodex Policie ČR

Příloha č.1:

Etický kodex Policie ČR

Příslušníci Policie České republiky, vědomi si svého poslání, spočívajícího ve službě veřejnosti, založeného na úctě a respektu k lidským právům, vyjadřují následující principy, jež chtějí sdílet a dodržovat.

1. Cílem Policie České republiky je

- a. chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti,
- b. prosazovat zákonnost,
- c. chránit práva a svobody osob,
- d. preventivně působit proti trestné a jiné protiprávní činnosti a potírat ji,
- e. usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti.

2. Základními hodnotami Policie České republiky je

- a. profesionalita,

- b. nestrannost,
- c. odpovědnost,
- d. ohleduplnost,
- e. bezúhonnost.

3. Závazkem Policie České republiky vůči společnosti je

- a. prosazovat zákony přiměřenými prostředky s maximální snahou o spolupráci s veřejností, státními a nestátními institucemi,
- b. chovat se důstojně a důvěryhodně, jednat se všemi lidmi slušně, korektně a s porozuměním a respektovat jejich důstojnost,
- c. uplatňovat rovný a korektní přístup ke každé osobě bez rozdílu, v souladu s respektováním kulturní a hodnotové odlišnosti příslušníků menšinových skupin všude tam, kde nedochází ke střetu se zákony,
- d. při výkonu služby jednat taktně, korektně a vhodně uplatňovat princip volného uvážení,
- e. používat donucovacích prostředků pouze v souladu se zákonem; nikdy nezacházet s žádnou osobou krutě, nehumánně či ponižujícím způsobem,
- f. nést odpovědnost za každou osobu, která byla omezena Policií České republiky na osobní svobodě,
- g. zachovávat mlčenlivost o informacích zjištěných při služební činnosti,
- h. zásadně odmítat jakékoliv korupční jednání, netolerovat tuto protizákonnou činnost u jiných příslušníků Policie České republiky, odmítnout dary nebo jiné výhody, jejichž přijetím by mohlo dojít k ovlivnění výkonu služby,
- i. zásadně se vyhýbat jakémukoliv jednání, které by mohlo být střetem zájmů.

4. Závazkem vůči ostatním příslušníkům Policie České republiky je

- a. usilovat o otevřenou a partnerskou spolupráci,
- b. dbát, aby vztahy byly založeny na základě profesní kolegiality, vzájemné úcty, respektování zásad slušného a korektního jednání; jakékoliv formy šikanování a obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených jsou vyloučeny,
- c. netolerovat ani nekrýt podezření z trestné činnosti jiných příslušníků Policie České republiky a trestnou činnost neprodleně oznámit; stejně tak netolerovat ani jiné jejich protiprávní jednání či jednání, které je v rozporu s Etickým kodexem Policie

České republiky.

5. Osobním a profesionálním přístupem příslušníků Policie České republiky je

- a. nést osobní odpovědnost za svoji morální úroveň a svůj profesionální výkon,
- b. chovat se bezúhonně ve službě i mimo ni tak, aby důstojně reprezentovali Policii České republiky svým jednáním, vystupováním i zevněškem.

Každý příslušník Policie České republiky, který jedná v souladu se zákonem a Etickým kodexem Policie České republiky, si plně zaslouží úctu, respekt a podporu společnosti, jejíž bezpečnost chrání i s nasazením vlastního života.

